პროლეტარიელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 34 (20075) ოთხშაბათი, 10 თებერვალი, 1988 წელი ◆ ფასი 3 კაპ.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის

მ. ს. გორბაჩოვის განცხადება ავღანეთის თაობაზე

უკვე კარგა ხანია გრძელდება სამხედრო კონფლიქტი ავღანეთში. ეს ერთ-ერთი ყველაზე მძიმე და მტკივნეული რეგიონული კონფლიქტია. ახლა, როგორც ეტყობა, შეიქმნა მისი პოლიტიკური მოწესრიგების გარკვეული წინამძღვრები. ამასთან დაკავშირებით საბჭოთა ხელმძღვანელობას საჭიროდ მიაჩნია გამოთქვას თავისი მოსაზრებანი, ბოლომდე გაამუქოს თავისი პოზიცია.

სულ მალე ეენეკეში გაიმართება ავღანეთ-პაკისტანის მოლაპარაკების ორრიგი რაუნდი გაეროთანხმების ეერის ორგანიზაციის გენერალური მდივნის პირადი წარმომადგენლის მეშვეობით. მომავალ რაუნდს მნიშვნელოვანი შანსი აქვს იმისა, რომ საბოლოო გახდეს.

დღესდღეობით ეენევის მოლაპარაკებაზე თითქმის დამთავრებულია იმ დოკუმენტების შემუშავება, რომლებიც მოწესრიგების ყველა მხარეს მოიცავს. ამ დოკუმენტებს განეკუთვნება ავღანეთ-პაკისტანის შეთანხმებანი ერთმანეთის საშინაო საქმეებში ჩაურევლობისა და პაკისტანიდან ავღანელ ლტოლვილთა დაბრუნების შესახებ; ავღანეთის რესპუბლიკის საშინაო საქმეებში ჩაურევლობის საერთაშორისო გარანტიები; დოკუმენტი პოლიტიკური მოწესრიგების ყველა ელემენტის ერთიანურკავშირის შესახებ; არის აგრეთვე მორიგება კონტროლის მექანიზმის შექმნის თაობაზე.

რაღა დაგვრჩა გასაკეთებელი? დავაწესოთ ავღანეთიდან საბჭოთა ჯარების გამოყვანის ყველასათვის მისაღები ვადები. სწორედ რომ ვადები, ვინაიდან საბჭოთა ჯარების გამოყვანის შესახებ პრინციპული პოზიციური გადაწყვეტა ჩვენ მივიღეთ ავღანეთის ხელმძღვანელობასთან მორიგებისამებრ ჯერ კიდევ ამ რამდენიმე წლის წინათ, რაც მაშინვე გამოცხადდა.

ვადების საკითხს აქვს ტექნიკური და პოლიტიკური მხარეები. რაც შეეხება ტექნიკურს, როგორც ჩანს, ჯარების ფაქტობრივ გამოყვანას გარკვეული დრო დასჭირდება. აქ საჭირო არ უნდა იყოს დეტალების გაშლეება.

საქმის პოლიტიკური მხარე კი ის არის, რომ საბჭოთა ჯარების გამოყვანა, ბუნებრივია, უკავშირდება ავღანეთის საშინაო საქმეებში ჩარევის დაუშვებლობას. ახლა ამ საკითხის გადაწყვეტის წინამძღვრები შექმნილია.

სსრ კავშირისა და ავღანეთის რესპუბლიკის მთავრობები, რომლებიც ისწრაფვიან ხელი შეუწყონ ავღანეთ-პაკისტანის ეერვის მოლაპარაკების სწრაფ და წარმატებულ დამთავრებას, შეთანხმდნენ საბჭოთა ჯარების გამოყვანის კონკრეტულ თარიღად დადგან 1988 წლის 15 მაისი და დამთავრონ მათი გამოყვანა 10 თვის განმავლობაში. ეს თარიღი დადგენილია იმის საფუძველზე, რომ მოწესრიგების შესახებ შეთანხმებათა ხელმოწერა გაიმართება არა უგვიანეს 1988 წლის 15 მარტისა და, შესაბამისად, ყველა ეს შეთანხმება ერთდროულად შევა ძალაში ორი თვის შემდეგ. თუკი შეთანხმებათა ხელმოწერა 15 მარტზე უფრო ადრე მოხდება, ასევე უფრო ადრე დაიწყება ჯარების გამოყვანაც.

ამ ბოლო დროს ხშირად ღიარდება ასეთი საკითხიც: ხომ არ შეიძლებოდა საბჭოთა ჯარების გამოყვანა ისე გაგვეწყვლინა საბჭოთა კონტიხენტის შედარებით მოკალიჩეხოვანი ნაწილი. რატომაც არა, ამასაც შეიძლება დავთანხმდეთ. ავღანეთის ხელმძღვანელობა და ჩვენ ამაში ერთ აზრს ვიდგავართ.

ყოველივე ეს საჭირო პირობებს ქმნის საომისოდ, რომ მოწესრიგების შეთანხმებანი სულ მალე იქნეს ხელმოწერილი.

რა თქმა უნდა, ეს არ ნიშნავს, რომ ახლა ვეღარავინ გადაუკეტავს გზას მოწესრიგებას, ვეღარავინ უკუაგდებს მოლაპარაკებას. მაგრამ არ გვინდა ვიფიქროთ, რომ გამოიძებნებიან საბერძნოფოები ან ანტიოლიტიკური მოღვაწენი, რომლებიც იცარიელებენ პასუხისმგებლობას ავღანეთისა და სხვა ხალხების წინაშე მოწესრიგების ჩაშლისათვის, გვჯერა, რომ საბოლოოდ სიი ანარი გაიმარჯვებს.

ავღანეთიდან ჩვენი ჯარების გამოყვანის საკითხი ჯერ კიდევ სკკპ XXVII ყრილობაზე აღიარა. ამით პოვა გამოხატულება ჩვენმა ანტაგონიზმი პოლიტიკუნობა ანტიოზეგნამ, სამყაროს ჩვენულმა ანტიეტრმა, თანამეფრივე ბოდვამ. ამით გვინდა დავადასტუროთ, რომ ერთგულნი ვართ კეთილშობილობის და კეთილსურნეობის, ორმხრივი პატივისცემის ტრადიციებისა, რომლებსაც სათავე დაუდეს ვ. ი. ლენინმა, საბჭოთა კავშირ-ავღანეთის 1921 წლის პირველი ხელშეკრულებამ. ავღანეთის საზოგადოების მოწმენაე ანაქტიმა მიიღეს და ინიშნეს ჩვენი გულწრფელი მისწრაფება მშვიდობისა და სიმშვიდისადმი ჩვენს მეზობელ სახელმწიფოებს შორის, რომლებიც ათწლეულების მანძილზე უჩვენებდნენ ყველას მშვიდობიანი თანაარსებობისა და ორმხრივ ხელსაყრელი თანასწორუფლებიანი თანამშრომლობის მაგალითს.

ყოველგვარ შეიარაღებულ კონფლიქტს, მათ შორის შინაურსაც, შეუძლია მოწამლოს ატმოსფერო მთელ რაიონში, შეუქმნას მოუსვენრობისა და დფფთიანობის ვითარება მეზობლებს, რომ ფარანფერი ეთქვათ თვით ამ ქვეყნის ხალხს ტანჯვა-ვაებასა და დანაკარგებზე. აი, რატომ ვილაშქრებთ ჩვენ ყოველგვარი შეიარაღებული კონფლიქტების წინააღმდეგ. ჩვენ ვიცით, რომ ამავე პოზიციებს ადგას ავღანეთის ხელმძღვანელობაც.

ყოველივე ამან, როგორც ცნობილია, ავღანეთის ხელმძღვანელობა პრეზიდენტ ნაჯიბულაის მეთაურობით მიიყვანა იმ პოლიტიკური კურსის ღრმა ხელახალ გაანალიზებამდე, რომელიც პატრიოტულ და რეალისტურ პოლიტიკად — ეროვნული შერიგების პოლიტიკად ჩამოყალიბდა. საქმე ეხება უაღრესად გამბედულ და ეფექტურ აქციას: არა მარტო მოწოდებას — შეწყვიტეს შეიარაღებული შეტაკებანი, არამედ წინადადებას — შექმნან კოალიციური მთავრობა, გაანაწილონ ხელისუფლება ოპოზიციასთან, კერძოდ, იმათთან ერთად, ვინც შეიარაღებულ ბრძოლას ეწევა მთავრობის წინააღმდეგ, და თვით იმათთან ერთად, ვინც საზღვარგარეთ იმყოფება, მაგრამ იქიდან ხელმძღვანელობს ამბოხებულთა მოქმედებას, ამარგებს მათ იარაღითა და საბრძოლო ტექნიკით, რომელსაც უცხოეთის სახელმწიფოებისაგან ეღებს, და ამ წინადადებას აყენებს მთავრობა, რომელიც კონსტიტუციური რწმენებებით არის მოსილი და ქვეყანაში რეალური ხელისუფლება აქვს.

ეროვნული შერიგების პოლიტიკა — ეს არის ავღანეთის ბრივ ახლებური პოლიტიკური აზროვნების გამოხატულება. იგი თავისუფალ, პატიოსან და პასუხისმგებელ პოლიტიკურ მოღვაწეთა სისტემტეს კი არ ამყოვნებს, არამედ სულისკვეთების ძლიერებას, სიბრძნეს, ღირსებას, რომლებსაც აფიქრებთ თავიანთი ქვეყნის აწმყო და მომავალი.

ეროვნული შერიგების პოლიტიკამ პატიოსანი ადამიანებიც, ფანატიზმთან შერწყმული ემოციებით, მაშინ იძულებული გახდნენ წაეწყდნენ ავღანელი ხალხის გამძლეობებულ ნებას — დაეშინონინ ქვეყანა, და სახელმწიფოთა ელდებულებებს — მეტი ალარ ჩაერიონ მათს საშინაო საქმეებში. ეენევის ელდებულებანი გარეგან დასმარების გზას ჩაუხშობენ იმათ, ვისაც, იმედი აქვს, რომ შეიარაღებული ძალით თავს მოახვევს საკუთარ ნებას მთელ ხალხს.

თუ საკონო გახდა, შეიძლება ამ ეტაპზე ვიფიქროთ იმის შესახებ, თუ როგორ ავამქმედოთ გაერთიანებულთა ერების ორგანიზაციის, უშიშროების საბჭოს შესაძლებლობანი.

ახლა, რაც შეეხება ჩვენს ახალგაზრდებს, ჩვენს მეომრებს ავღანეთში. ისინი პირნათლად ასრულებდნენ ამ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას, იჩეხენ თავდადებასა და მგორობას.

ჩვენი ხალხი დიდ პატივს სცემს იმათ, ვინც სამხედრო სამსახურს ეწევა ავღანეთში. სახელმწიფო მათ ანაქვეს უბრალოდ შესაძლებლობას მიიღონ კარგი განათლება, საინტერესო ღირსეული სამუშაო.

იმათი ხსოვნა, ვინც ავღანეთში ვაეკალეურად დაიღუპა, ჩვენთვის ფიდანთაფშვილია. პარტიული, საბჭოთა ორგანოები მოვალენი არიან იზრუნონ იმისათვის, რომ დაღუპულთა ოჯახებს, მათს ახლობელ-ნათესავებს არ მოაკლდეთ მზრუნველობა, ყურადღება, კეთილმოსურნეობა.

და ბოლოს. როდესაც ავღანეთის კვანძი გაიხსნება, ეს უაღრესად ღრმა, გავლენას მოახდენს ამაში რეგიონულ კონფლიქტებზეც.

თუკი გამაკეთებელი შეიარაღება, რომლის შეჩერებასაც ჩვენ ასე ვცდილობთ და რაღაცას უკვე მივაღწიეთ, — ეს არის კაცობრიობის უგუნური სრბოლა ეფექტურელსაკენ, მაშინ რეგიონული კონფლიქტები — ეს არის სისხლიანი იარები, რომლებმაც შეიძლება განვრენის კერები წარმოშვან კაცობრიობის სხეულზე.

დედამიწა ასეთი საშიში კერების წყლულებით არის დაფარული. ყოველი მთგანი არა მარტო ამ კერებში უშალოდ ჩაბმულ ხალხთა ტკივილი, არამედ ყველას ტკივილია, იქნება ეს ავღანეთში, ახლო აღმოსავლეთში, ერაყ-ირანის ომთან დაკავშირებით, სამხრეთ აფრიკაში, კამბუჩიაა თუ ცენტრალური ამერიკაში.

ეს, ალბათ, ზელს ეს კონფლიქტები? არავის, ბევრი იარაღით ოფავაჭრეებისა, ნაირ-ნაირი რეაქციული, ექსპანსიონისტური წრეებისა, რომლებიც შეეჩვევნენ იმას, რომ ხელს ითბობენ და დიდრონებად ხალხთა გაჭირვებით და უბედურებით.

ავღანეთში პოლიტიკური მოწესრიგების საქმის ბოლომდე მიყვანა დიდმნიშვნელოვანი დაწინაურება იქნება რეგიონული კონფლიქტების ჯაჭვის გარღვევის გზაზე.

ისევე როგორც საშუალო და ნაკლები სიმორის რაკეტების ლიკვიდაციის მორიგებამ მიჰყვება განიარაღების დარეში იმ შემდეგომ დიმნშვნელოვან ღონისძიებათა მთელი წყება, რომელთა შესახებ მიმდინარეობს თუ ისაუბა მოლაპარაკება, ასევე ავღანეთის ამბების პოლიტიკური მოწესრიგების მიღმა უკვე გამოაკეთა ეკითხა: რომელ მომდევნო კონფლიქტს დაძლევენ მომავალში? მომდევნოები კი უსათუოდ იქნება.

სახელმწიფოებსა და ხალხებს საკმაოდ აქვთ პასუხისმგებლობანი, პოლიტიკური ნებისა და სიმტკიცის პოტენციალი საიმისოდ, რომ ბოლო მოუღონ მთელ რეგიონულ კონფლიქტებს და თავიდან აგვაცილონ ისინი რამდენიმე წლით. ამისათვის ღიის გაისარკო. საბჭოთა კავშირი ძალოონეს არ დაიშურებს ამ უმნიშვნელოვანეს საქმეში.

მეფოლადის პირველი ხელშემწყობი

დიახ, არის ასეთი პროფესია, და ეს თანამდებობა რომ მოგანდონ, საქმეს, რომ იტყვიან, გული და სული უნდა ჩააქსოვო, მთლიანად უნდა გამოამეღავნო საკუთარი შესაძლებლობანი, მოდერეკლება არჩეული სპეციალობისადმი. ამას რუსთავის მარტენის საამქროს მეფოლადის ხელშემწყობმა ზაზა ლალიაშვილმა გათვალისწინებულ დროზე მნიშვნელოვნად ადრე მიაღწია. მას პროფესიონალად ჩამოყალიბებაში დიდი როლი შეასრულა მეფოლადე ელგუჯა ხელაიამ — კაცმა, რომელმაც თვითონ განვლო ზაზას გზა და იცის, როგორ მიუდგეს ახალბედებს.

აქვე დავძენთ, რომ არც ელგუჯაა „მოხუცი", იგი პროფესიონალ-ტექნიკური სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ მხოლოდ ათი წლის წინ მოვიდა მარტენის საამქროში.

ელგუჯას ბრიგადის გადაწყვეტილებაა ეგეგმის გადამეტებით წლიურს 800 ტონა ფოლადი გამოადნოს და თავისი წვლილი შეიტანოს სამეურნეო ანგარიშზე მომუშავე კოლექტივის წინსვლაში.

სურათზე: მეფოლადე ელგუჯა ხელაია და მისი პირველი ხელშემწყობი ზაზა ლალიაშვილი.

ფ. იაკობაშვილის ფოტო.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა განიხილა 1987-88 წლების ზამთრის პერიოდში მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების გადიდებისათვის თელავისა და ზესტაფონის რაიონებში ორგანიზატორული მუშაობის საკითხები.

აღინიშნა, რომ თელავისა და ზესტაფონის რაიონების პარტიული, საბჭოთა და სასოფლო-სამეურნეო ორგანოები ჯერჯერობით არ რაზმავენ კომუნისტებს, შრომითის კოლექტივებს, რათა გაზრდონ მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოება და სახელმწიფოფოსთვის მიყიდვა, შეასრულონ 1987-88 წლებში პირუტყვის წარმატებული გამოზამთრების უზრუველყოფის შესახებ ხკკპ ცენტრალური კომიტეტის მიმართვაში დასახული ამოცანები. არ განუხორციელებიათ ყველა ღონისძიება, რათა ფერმები ორგანიზებულად გადაეყვანათ მოზამთრის რეჟიმზე, რისთვისაც პასუხისმგებლობა მთლიანად ეკისრებთ რაიონულ აგროსამრეწველო გაერთიანებებს, მეტწილად მეურნეობათა ხელმძღვანელობას, სპეციალისტებს.

ამის შედეგად გამოზამთრების სამი თვის მანძილზე თელავის რაიონის მეურნეობებში შემცირდა სახელმწიფოფოსთვის პირუტყვისა და ფრინველის, რძის, მატლის მიყიდვის, კვერცხის წარმოების მოცულობანი. ხორცის წარმოება შემცირდა ოთხ მეურნეობაში, სახელმწიფოფოსთვის მისი მიყიდვა — ცხრა მეურნეობაში.

ზესტაფონის რაიონში გამოზამთრების გაგვლილ პერიოდში ჩამორჩნენ პირუტყვისა და ფრინველის, რძის წარმოებისა და შესყიდვაში, გაიზარდა პირუტყვის გაწყდომა. სოფლების კლდეთის, ქვედა საბანოს, ილემის კოლმეურნეობებში რძის საშუალო ნაწველი 110-230 კილოგრამით შემცირდა.

აღნიშნულ რაიონებში გამოვლინდა შრომის დისციპლინის, პირუტყვის შენახვისა და ჰიგიენის წესების უხეში დარღვევის ფაქტები. მაგალითად, თელავის რაიონის სოფლების კუტოდელაურის, ვარდისუბნის, რუისპირის კოლმეურნეობებში, წინანდლის საბჭოთა მეურნეობაში ძროხებს დროულად არ აპმეკენ და არ წველიან, არ წარმოიებს საკონტროლო წველა. არ მოუწყვიათ სათავსები რძის მიღებისა და ხარისხის განსაზღვრისათვის.

ზემოწმების დღეებში თელავის რაიონის მეურნეობებში მარტო ფერმების მუშაობის რეჟიმის მკაცრად დაცვის გზით, კვების ულუფის შეუცვლელად რძის წარმოება 7 პროცენტით გაიზარდა. ზესტაფონის რაიონის სოფელ დილეკაურის კოლმეურნეობაში წველადობამ 28 კილოგრამით მოიმატა, სოფელ ქვედეთის კოლმეურნეობის ფერმაში კი 15 კილოგრამით.

ანალიზენ და რაციონალურად არ იყენებენ ფურაჟს. თელავის რაიონის სოფლების რეკანპირის, ყურდღეღელაურის კოლმეურნეობებში, კისისხევის საბჭოთა მეურნეობაში უხეშად არღვევენ პირუტყვის კვების რეჟიმსა და ფორმებს. უკანონოდ ჩამოწერენ საკვებს. მაგალითად, სოფელ ვარდისუბნის კოლმეურნეობაში გამოზამთრების სამი თვის მანძილზე პირადი საკუთრების 32 სულ მსხვილფეხა რქოანი პირუტყვის შესანახად უკანონოდ დახარჯეს 6,4 ტონა კომბინირებული საკვები, 50,6 ტონა სილოსი, 9,6 ტონა თივა, 12 ტონა ნამჯა, 3,2 ტონა ჭარხალი. კისისხევისა და წინანდლის საბჭოთა მეურნეობებში, სოფელ რუისპირის კოლმეურნეობაში კონტროლს არ უწევენ საკვები საამქროების მუშაობას, მათს სიმძლეურვებს სანახევროდ იყენებენ, არ აღრიცხავენ მიღებულ ნედლეულსა და გადამუშავებულ პროდუქციას.

იმის მიუხედავად, რომ ზესტაფონის რაიონის მთელ რიგ მეურნეობებში პირობით სულ პირუტყვზე საზამთროდ მომარაგებულია აქვთ 5-7,3 ცენტნერი საკვები ერთეულო, ფურაჟის რესურსებს ეფექტიანად ვერ იყენებენ.

დასახელებული რაიონების კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში არ წარმოებს სასეზლქციო-ჯიშთსანაშენე მეშაობა, პირუტყვი არ დაუჯაფუებიათ საწარმოო ნიშნების მიხედვით. ნაკლები ყურადღება ეთმობა მოზარდეულის გამოზრდას, რომელსაც ძირითადად აპმეკენ უხეშ საკვებს. ზესტაფონის რაიონის სოფელ ალავერდის კოლმეურნეობაში დაკვლილებს 78 პროცენტი საშოელ ნაკვებობაზე მცირეა. როდინაულის კომპლექსში, სოფელ დილეკაურის კოლმეურნეობაში, სხვა მეურნეობებში სანგამტარებს, დანიშნულებისამებრ არ იყენებენ. არ არის პროფილაქტორიუმები, სამომგებლო განყოფილებები.

მეცხოველეობაში გამოვლენილ სხვა ნაკლოვანებათა მორისაა ალრიცხვისა და ანგარიშგების ხელმიუმეგებლობა.

თელავისა და ზესტაფონის რაიონების, საზოგადოებრივი მეცხოველეობის განვითარებაში არსებული ნაკლოვანებანი და ხარვეზები ბაპტიის, ზესტაფონის რაიონების, სოფელ რუისპირის კოლმეურნეობაში კონტროლს არ უწევენ საკვები საამქროების მუშაობას, მათს სიმძლეურვებს სანახევროდ იყენებენ, არ აღრიცხავენ მიღებულ ნედლეულსა და გადამუშავებულ პროდუქციას.

ამის მიუხედავად, რომ ზესტაფონის რაიონის მთელ რიგ მეურნეობებში პირობით სულ პირუტყვზე საზამთროდ მომარაგებულია აქვთ 5-7,3 ცენტნერი საკვები ერთეულო, ფურაჟის რესურსებს ეფექტიანად ვერ იყენებენ.

დასახელებული რაიონების კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში არ ხორციელდება ინტენსიური ამოცანები. არ განუხორციელებიათ ყველა ღონისძიება, რათა ფერმები ორგანიზებულად გადაეყვანათ მოზამთრის რეჟიმზე, რისთვისაც პასუხისმგებლობა მთლიანად ეკისრებთ რაიონულ აგროსამრეწველო გაერთიანებებს, მეტწილად მეურნეობათა ხელმძღვანელობას, სპეციალისტებს.

ამის შედეგად გამოზამთრების სამი თვის მანძილზე თელავის რაიონის მეურნეობებში შემცირდა სახელმწიფოფოსთვის პირუტყვისა და ფრინველის, რძის, მატლის მიყიდვის, კვერცხის წარმოების მოცულობანი. ხორცის წარმოება შემცირდა ოთხ მეურნეობაში, სახელმწიფოფოსთვის მისი მიყიდვა — ცხრა მეურნეობაში.

ზესტაფონის რაიონში გამოზამთრების გაგვლილ პერიოდში ჩამორჩნენ პირუტყვისა და ფრინველის, რძის წარმოებისა და შესყიდვაში, გაიზარდა პირუტყვის გაწყდომა. სოფლების კლდეთის, ქვედა საბანოს, ილემის კოლმეურნეობებში რძის საშუალო ნაწველი 110-230 კილოგრამით შემცირდა.

აღნიშნულ რაიონებში გამოვლინდა შრომის დისციპლინის, პირუტყვის შენახვისა და ჰიგიენის წესების უხეში დარღვევის ფაქტები. მაგალითად, თელავის რაიონის სოფლების კუტოდელაურის, ვარდისუბნის, რუისპირის კოლმეურნეობებში, წინანდლის საბჭოთა მეურნეობაში ძროხებს დროულად არ აპმეკენ და არ წველიან, არ წარმოებს საკონტროლო წველა. არ მოუწყვიათ სათავსები რძის მიღებისა და ხარისხის განსაზღვრისათვის.

ზემოწმების დღეებში თელავის რაიონის მეურნეობებში მარტო ფერმების მუშაობის რეჟიმის მკაცრად დაცვის გზით, კვების ულუფის შეუცვლელად რძის წარმოება 7 პროცენტით გაიზარდა. ზესტაფონის რაიონის სოფელ დილეკაურის კოლმეურნეობაში წველადობამ 28 კილოგრამით მოიმატა, სოფელ ქვედეთის კოლმეურნეობის ფერმაში კი 15 კილოგრამით.

ანალიზენ და რაციონალურად არ იყენებენ ფურაჟს. თელავის რაიონის სოფლების რუისპირის, ყურდღეღელაურის კოლმეურნეობებში, კისისხევის საბჭოთა მეურნეობაში უხეშად არღვევენ პირუტყვის კვების რეჟიმსა და ფორმებს. უკანონოდ ჩამოწერენ საკვებს. მაგალითად, სოფელ ვარდისუბნის კოლმეურნეობაში გამოზამთრების სამი თვის მანძილზე პირადი საკუთრების 32 სულ მსხვილფეხა რქოანი პირუტყვის შესანახად უკანონოდ დახარჯეს 6,4 ტონა კომბინირებული საკვები, 50,6 ტონა სილოსი, 9,6 ტონა თივა, 12 ტონა ნამჯა, 3,2 ტონა ჭარხალი. კისისხევისა და წინანდლის საბჭოთა მეურნეობებში, სოფელ რუისპირის კოლმეურნეობაში კონტროლს არ უწევენ საკვები საამქროების მუშაობას, მათს სიმძლეურვებს სანახევროდ იყენებენ, არ აღრიცხავენ მიღებულ ნედლეულსა და გადამუშავებულ პროდუქციას.

ზამთარი მკაცრად გვთხოვს პასუხს

ისადმი ხელმძღვანელობის დონეს, უგულგბილოფფენ მეცნიერებისა და მოწინავე გამოცდილების მიღწევებს, მეურნეობრიობის ეფექტიან ფორმებსა და მეთოდებს.

რესპუბლიკის სახაგრომრეწველო, მის შესაბამის სასამართლოს არ გარდუუქმნიათ მუშაობა, ვერ უზრუნველყვეს მეცხოველეობის ლმაკლობა რესპუბლიკის საზოგადოებრივ მეურნეობებში, არ ყუვეტენ ძირეულ პრობლემებს, რის შედეგადაც ეს დარგები კვლავინდებურად ეთარიდება ეფექტნლიურად და ზარალიანად.

მიღებულ დადგენილებაში საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა არასაკმარისად ცნო ორგანიზატორული მუშაობა, რომელსაც თელავისა და ზესტაფონის რაიონების პარტიული, საბჭოთა და სასოფლო-სამეურნეო ორგანოები ეწევიან 1987-88 წლების ზამთრის პერიოდში მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოებისა და სახელმწიფო შესყიდვის ამოცანების დადგენისათვის.

პარტიის რაიკომების პირველ მდივნებს თ. გ. ლეკაშვილსა და ჯ. ვ. გორგოძეს მეეთითათ სერიოზულ ხარვეზებზე მეცხოველეობის განვითარებისაფმი ხელმძღვანელობაში. ისინი მოგალენი არიან უმოკლეს ვადებში ალმოფხვრან არსებული ნაკლოვანებანი, გააძლიერონ ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობა პირველადს პარტიულ ორგანიზაციებსა და შრომითს კოლექტივებში.

საქართველოს კომპარტიის სოფლის, საქალაქო, რაიონულმა კომიტეტებმა პირველადი პარტიული ორგანიზაციების, სამეურნეო ორგანოების, სახალხო დეპუტატთა საბჭოების ალმასკომების, საზოგადოებრივ მეურნეობათა ხელმძღვანელებისა და სპეციალისტების მთელი ყურადღება უნდა მიაპყრონ მეცხოველეობის ეფექტიანობის გადიდებას, უწინარეს ყოვლისა, მისი საკვები ბაზის განმტკიცებას, აგრეთვე საწარმოო პოტენციალის სრული გამოყენების, ინტენსიური ტექნოლოგიების, შრომის ორგანიზაციისა და სტიმულირების, წარმოების მართვის ეფექტანი ფორმების პრაქტიკაში დანერგვის გზით.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მიმართვის შესაბამისად საჭიროა დღენადაგ კონტროლს ვუწევდეთ პირტუყვის გამოზამთრების მიმდინარეობასა და სოციალისტურ ვალდებულებათა შესრულებას, ვაღწევდეთ მაღალ მაჩვენებლებს შრომაში, კომუნისტებისა და შრომითი კოლექტივების მეცადინეობას ვახმარდეთ მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების მოცულობის გადიდებას, ფერმების შრომითებს ვუქმნიდეთ საკმარი სოციალურ და კულტურულ-საყოფაცხოვრებო პირობებს.

საქართველოს სსრ სახაგრომრეწველო, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ოლქის აგროსამრეწველო კომიტეტებმა და გაერთიანებებმა უნდა განსაზღვრონ ეფექტიანი ორგანიზაციული და სამეურნეო ღონისძიებანი საკვები რესურსების, ინტენსიური გამოყენებისათვის, უზრუნველყონ პირტუყვის მოგალენებისა და ყვავის სათანადო პირობებით შექმნა, პირტუყვის პროდუქტიულობის გადიდება, მოაგვარონ საკვები საამქროებისა, სხვა სპეციალური მოწყობილობის სტანდარტი, ტექნიკური მომსახურება, შეუფერებელი ფუნქციონირება.

(სპეციფიკა).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გუშინ, დღეს, ხვალ

ფაქტი ■ მოვლენა ■ კომენტარი

მეგობრული შეხვედრა კრემლში

8 თებერვალს ა. ა. გრომიკო კრემლში შეხვდა მალიელი ხალხის დემოკრატიული კავშირის გენერალურ მდივანს, მალის რესპუბლიკის პრეზიდენტს მუსა ტრაორეს, რომელიც საბჭოთა კავშირში არაოფიციალურ ვიზიტად იმყოფება. სასტუმრო სტუმარს ახლდა მალის ელჩი სსრ კავშირში ამადელი ამადუ სი.

გიმბართა . ბრთა გაზიარება ფართო წრის საერთაშორისო საკითხებზე და უწინარეს ყოვლისა აფრიკის პოლიტიკის პრობლემატიკაზე. მხარეებმა განიხილეს აგრეთვე საბჭოთა კავშირ-მალის ორმხრივი ურთიერთობა.

შეხვედრის მონაწილეებმა კმაყოფილება გამოთქვეს საბჭოთა კავშირ-მალის მეგობრული ურთიერთობის მდგომარეობის, გამოხაგამით ალინიშნა, რომ ორმხრივი ეკონომიკური თანამშრომლობის დარგში მთავარი მთელი მეცადინეობა მოამხარონ სსრ კავშირისა და მალის მორიგებათა რეალიზაციას, აგრეთვე ხელსაყრელი კავშირურთიერთობის ახალი ქმედითი ფორმების ძიებას. პოზიტიურ როლს ასრულებს სპარლამენტურ ხაზით — სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოსა და მალის რესპუბლიკის ეროვნულ კრებას შორის მზარდი კონტაქტები.

დასასრულ ა. ა. გრომიკომ გაგაცხადა, რომ ქვეყნებს შეუძლიათ ერთმანეთს ხელი გაუწოდონ მაშინაც კი, როცა დიდი მანძილით არიან დაშორებული. და ამას ვერავითარი დაბრკოლება ხელს ვერ შეუშლის.

მალის პრეზიდენტმა დიდი მადლობა გადაუხადა საბჭოთა ხელმძღვანელობასა და პირადად მ. ს. გორბაჩოვს მასპინძლობისათვის, რომელიც მოსკოვში გაუწეს.

შეხვედრამ გულთბილ, მეგობრულ ვითარებაში ჩაიარა.

▼ ▼

იუბილარი უმაღლესი სასწავლებელი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს დაარსების ღირსშესანიშნავი დღიდან შვიდი ათწლეული ამორბა. რესპუბლიკის უძველესი უმაღლესი სასწავლებელი ყოველ ბაგეში განვლილი წლების მანძილზე მიღწეულის შედეგებს და თვალს მიაპყრობს მომავალ, სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის შემდგომი სრულყოფის, სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგისათვის მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების მომზადების, უმაღლესი სასწავლებლის მეცნიერების ეფექტიანობის გადიდების კონკრეტულ გზებს.

ეს თქვა სამეცნიერო საბჭოს სიიუბილეო სხდომაზე უნივერსიტეტის რექტორმა, საქართველოს სსრ მეცნიერების აკადემიის წევრ-კორესპონდენტმა ნ. ამაღლობლმა.

მან შეკრებილთა ყურადღება მიაპყრო მნიშვნელოვან ცვლილებებს, რომლებიც ხდება უმაღლესი სასწავლებლის ცხოვრებაში გარდაქმნის, პერიოდში. ეს არის სტუდენტური თვითმმართველობის განვითარება, რომელიც შესაძლებლობას იძლევა გადაედგეს მომავალ სპეციალისტთა სწავლების, პროგრესული მეთოდებზე, გაზარდონ თითეულის პასუხისმგებლობა სწავლისათვის, გაიმკოზესონ კათედრებისა და ლაბორატორიების მუშაობის ხარისხი, განამტკიცონ მათი კავშირი წარმოებასთან და სხვ.

თბილისის უნივერსიტეტის მრავალმხრივი საქმიანობის შემდგომი სრულყოფის ახალ შესაძლებლობებს სახავს მისი დაარსების 70 წლისთავად დაკავშირებით საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დადგენილება სახალხო მეურნეობაში უმაღლესი განათლების ბჭრონე სპეციალისტთა მომზადების ხარისხის ძირეული გაუმჯობესებისა და გამოყენების შესახებ პარტიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებათა მიხედვით უმაღლესი სასწავლებლის შემდგომი განვითარების თაობაზე. დადგენილებაში დასახულია სასწავლებლის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცების, სტუდენტების, ასპირანტებისა და პროფესორ-მასწავლებელთა შემადგენლობასთან სწავლების, მუშაობისა და ყოფაცხოვრების ყველა პირობის შექმნის კონკრეტული ღონისძიებანი.

სამეცნიერო საბჭოს სხდომაზე გამოჩენილ ქართველ მეცნიერ-ასტრონომს, აკადემიკოს ე. ხარაძეს გადაეცა ადრესი დაბადების 80 წლისთავის გამო.

▼ ▼

ტყვარჩელის სსრ კავშირის 50 წლისთავის სახელობის ; შახტის მაღაროელებმა ვალდებულება აიღეს მეცხრამეტე საკავშირო პარტიული კონფერენციის ბანნერის დღისთავის გამოს გადამეტებით ამოიღონ 1.200 ტონა ქვანახშირი. ამ დღეებში მეშახტეები განსაკუთრებით ირიტეულად.

გრაფიკის გასწორებით

მუშაობენ. წლის დასაწყისში ასობით ტონა სათბობი ამოიღეს მესამე და მეოთხე უბნების მეშახტეებმა, რომლებსაც ე. ტუტაცა და მ. ჩარბაძე ხელმძღვანელობენ. შახტის კოლექტივი ვარაუდობს მიმდინარე წელს დაეკვნის გადმეტებით ამოიღოს 2.500 ტონა სათბობი და სახალხო მეურნეობას მიაწოდოს 34 ათასი მანეთის ზეგეგმითი პროდუქცია.

სათბობის მოპოვების ზრდა მიღწეული იქნება შრომის ნაყოფიერების გადიდების, ტექნოლოგიური პროცესების გაუმჯობესების, მოწონავე გამოცდილების დანერგვისა და შახტში ტონა ქვანახშირის თვითღირებულების შემცირების გზით. საერთო წარმატებებში თავიანთ წვლილს შეიტანენ ნაწილ-ნაწილ ბრიგადები. ამ ბრიგადებს ეკუთვნის ბ.

პასუხი ბაგოთ მუშაობის უედგგმგისათვის

საბჭოური ინგარიშის, თვითდაფინანსებისა და თვითმართველობის დანერგვა განწმენდილ ფართო შესაძლებლობებს უქმნის პროფკავშირებს, იმისათვის, რომ აქტიური გავლენა მოახდინონ წარმოების ორგანიზაციისა და შრომითი კოლექტივების სოციალური განვითარების ყველა მხარეზე. იზრდება მათი პასუხისმგებლობა იმისათვის, რომ სახელმწიფო სწარმოს. (გაერთიანების) შესახებ კანონის საფუძველზე შეიქმნას კოლექტივების ეკონომიური დაცვის ზესტად, სამეფოდ მომუშავე სისტემა. როგორ გამოიყენონ ეს შესაძლებლობანი, როგორ მოვახერხონ, რომ ყოველი პირველადი პროფკავშირული ორგანიზაცია — რესპუბლიკაში კი 20 ათასზე მეტი ასეთი ორგანიზაციაა — ჩვენს საზოგადოებაში მიმდინარე გარდაქმნის, ცვლილებების თანამონაწილე იყოს.

ამ ამოცანის გადაწყვეტის გზებზე იმსჯელეს 6 თებერვალს თბილისში გამართულ საქართველოს პროფსაბჭოს პლენუმზე.

მოხსენება „მეურნეობრიობისა და თვითმართველობის ახალი მეთოდების პირობებში რესპუბლიკის პროფკავშირული ორგანიზაციების მუშაობის გარდაქმნის დაჩქარების ღონისძიებათა შესახებ“ გააკეთა საქართველოს პროფსაბჭოს თავმჯდომარემ ვ. მ. სირაძემ.

ყველა საფუძველი გვაქვს ვიფიქროთ, რომ რესპუბლიკის პროფკავშირული ორგანიზაციის საქმიანობაში, ისევე როგორც მის ეკონომიურ და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში, დღითი დღე სულ უფრო მეტად ივრძნობა დროის მოთხოვნის გაგენება. შარშანდელი წელი საერთოდ დაბეგვრა ეკონომიური ლტა შორის პარტიული ფენა შეადგენს 12 პროცენტს. საკვებ-ფარმაცევტული და მეცხოველეობის ინტენსიფიკაციის საკითხები ნიადაგ ყურადღების ცენტრშია, ეწყობა სპეციალური სემინარები, რომლებზეც აზოგადებენ დადებითს გამოცდილებას, იღებენ რეკომენდაციებს მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების ზრდისათვის.

რესპუბლიკაში დიდი ყურადღება ეთმობა შრომის ორგანიზაციისა და სტიმულირების პროგრესული ფორმების, დანახარჯების აღრიცხვისა და კონტროლის სანიკო სისტემის დანერგვას. შედეგები და დადებითი ცვლილებები უკვე აშკარაა. გასულ წელს 19 ათასზე მეტი ბრიგადიდან და ფერმიდან 14 ათასი კოლექტიური იჯარის მეთოდით მუშაობდა. როგორია მათი კონკრეტული წვლილი? საკმარისია ითქვას, რომ საიჯარო კოლექტივები დღეს ემსახურებიან სახნავის 66 პროცენტზე მეტს, საქონლის მთელი სულადგილის დაახლოებით ნახევარს, ცხვრის, ღორისა და ფრინველის 80 პროცენტს. ამ ბოლო დროს ფართოდ ვრცელდება საოჯახო და ინდივიდუალური იჯარა. მარტო შარშან 100-ზე მეტი საკმლის სასუქებელი საოჯახო ფერმა გაჩნდა.

სიახლის დანერგვა ყოველთვის სიძნელეებთან არის დაკავშირებული. აქ სიახლის დამადასტურებელი მთავარი არგუმენტია საბოლოო შედეგი, მუშაობის ნატურალური. უკუგება. თვითრა-სემინარზე დასამტკიცებელ მაგალითები. ზაზრბაიჯანის აგდამის რაიონის საბჭოთა მეურნეობა „ნთავანის“ ალი ამასოვის მეცხვარეობის ბრიგადა 6.240 ცხვარს ემსახურება. შარშან აქ ყოველ 100 ნერგზე 149 ბატკანი მიიღეს, ხოლო მატყლის ნაპარსმა ყოველ ცხვარზე 4 კილოგრამამდე გადაამეტა. საგულისხმოა, რომ ამ კოლექტივში წარმოების ზრდის ხარჯზე და მომუშავეთა რიცხვის გაზრდის შედეგად შრომის ნაყოფიერება სამჯერ მეტი იყო, ვიდრე საშუალოდ მეურნეობაში. აი კიდევ მაგალითი: ულჯარის რაიონის კოლმეურნეობა „შაფაგის“ წევრმა პენსიონერმა ა. ზაზიდოვმა თანაშემწეთან ერთად გასასუქებლად აიყვანა 140 სული კამეჩი და დღეში საშალოდ კილოგრამზე მეტ წონამატებას მიაღწია.

საკვებშრომების, როგორც დამოუკიდებელი დარგის, განვითარებისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს მისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცებას. ამ მხრივ საჭარბეთის სს რესპუბლიკაში კონკრეტული ღონისძიებანი ხორციელდება. დასახულია ამოცანა სრულად დავაკმაყოფილოთ საკვებსაცავებზე არსებული მოთხოვნილება 1990 წლისათვის. გაუმჯობესდება აგროთვე საკვები კულტურების ნათესების სტრუქტურა იმ გზით, რომ მრავალწლოვანი ბალახების ნათესის ხვედრითი წილი საკვები კულტურების საერთო ფართობის 60 პროცენტამდე გაიზარდოს. ამასთან, გათვალისწინებულია ცილის დეფიციტი დაიფაროს იმ გზით, რომ რაფსის წარმოება გაიზარდოს ხუთჯერ და მეტად, ხოლო სოიისა — ათჯერ. შარშან რესპუბლიკაში რაფსის ნათესმა შეადგინა 12,5 ათასი ჰექტარი, რაც წინა წლის მაჩვენებელზე 3,5-ჯერ მეტია, მიმდინარე წელს რაფსის ნათესი შეადგენს 15 ათას ჰექტარს, ხოლო სოიისა — 25 ათასს.

რესპუბლიკაში მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა ზონებრივი საკვების სავარგულების პროდუქტიულობის ზრდას, რომლებიც გვაძლევენ სასაძოვრო საკვების დაახლოებით 80 პროცენტს და თივის 70 პროცენტს. ამავე დროს, მაღალი მთის საძოვრების დიდი მასივები ჯერ კიდევ ვერ აგვითვისებია მისაბმელი ნაგების, პირუტყვის სასმელი წყლის უქონლობის გამო.

ახალი წლის დამდეგიდან ქუთაისის ავრეშუმის საწარმოო გაერთიანების კოლექტივი სამეურნეო ანგარიშისა და თვითდაფინანსების პირობებში მუშაობს. კოლექტივმა მარაგნაკეთი დამკვრელი შრომით შექმნა განვლილი წლის ფინიშზე. ახლა ქუთაისელი ფეიერები უშვებენ ორმოცზე მეტ დასახელების ნედლეულსა და ნატურალური აბრეშუმის ქსოვილებს. ოცდაერთი სახეობის ქსოვილს აქვს „ს“ (სახლის) ინდექსი, აქედან ექვსი კი განსაკუთრებით მოდური ნაწარმია. სავაჭრო ქსელში უკვე გაგზავნეს 1988 წლის გამოშვების 800 ათას მეტრზე მეტი ქსოვილი.

ფეიერებმა სიხარულით შეიტყვეს, რომ მათმა ნაწარმმა პოლონეთის ქალაქ პოზნანის საერთაშორისო ბაზრობაზე მოიპოვა წარმატება, სადაც ნატურალური აბრეშუმის ხავაზ ქსოვილს პირველი ხარისხის დიპლომი და ოქროს მედალი მიენიჭა.

სურათზე: საფეიერო წარმოების უფროსი რამაზ ჩოგოვაძე და ახალგაზრდა ინჟინერ-რაციონალიზატორები დავით შალიკიანი და რამაზ ბაშალეიშვილი ამოწმებენ საქსოვი დაზგების მუშაობას.

საინფორმაციო ფოტო.

ამ დღეებში პრესაში გამოქვეყნდა „მოქალაქეთა წინადადებების, განცხადებებისა და საჩივრების განხილვის წესის შესახებ“ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის დამატებანი. შემოღებულია სხვადასხვა ინსტანციაში მოქალაქეთა წერილობითს მმართველობაზე მუშაობის ახალი წესი. ახალი პრძანებულების შესაბამისად ამიერიდან სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების აპარატი განიხილავენ ანონიმურ წერილებს.

საკითხის კორესპონდენტმა საბჭოთა იურიზმისა და ადგილობრივი პრეზიდიუმის სხვა იუსტიციის მინისტრს ა. ი. ნუზარაევს სთხოვა განემარტა ამ პრძანებულების დებულებანი.

— პატივცემულო ალექსანდრე, ამ ბოლო დროს ჩვენს საზოგადოებაში სულ უფრო მეტადვედ აღძრავენ კანონიერების, ადამიანის კონსტიტუციური უფლებების დაცვის საკითხებს. როგორ შეეხებიან ამ კურსს ეს-ეს არის მიღებული პრძანებულება, რომელიც ანონიმურ წერილებს „კანონგარეშე“ აცხადებს?

— მიღებული პრძანებულება მთლიანად შეესაბამება სსრ კავშირის კონსტიტუციას. სსრ კავშირის ძირითადი კანონის 58-ე მუხლში ლაპარაკია თანამდებობის პირების, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების მოქმედების გასაჩივრების უფლების შესახებ. მაგრამ ვის აქვს მინიჭებული ეს უფლება? სსრ კავშირის მოქალაქეს, და არა ინკოგნიტოს, უსახელო და უმისამართო ადამიანს. სწორედ ამიტომ პრძანებულებაში ნათქვამია: მოქალაქეთა წერილობითი მიმართვა უნდა იყოს ხელმოწერილი, აღინიშნოს გვარი, სახელი, მამის სახელი და შეიცავდეს მონაცემებს მისი საცხოვრებელი, სამუშაო თუ სწავლის ადგილის შესახებ. სხვაგვარად წერილი ანონიმურად რიგითვლება და განხილას არ ექვემდებარება.

ალბათ დაგებადებათ კითხვა: რატომ გაქვიანურდა ამგვარი გადაწყვეტილების მიღება? ახლო წარსულში ბევრი რამ გადაიდებოდა ხოლმე სამერმისოდ. ეს ხდებოდა არა მარტო ეკონომიკაში, არამედ პოლიტიკაშიც. წარმოშვა სამართლებრივი რეფორმის საჭიროებაც. დღეს ბევრ რამეს ვუკაკვირებთ დემოკრატიზაციას. რიგითი მშრომელები სულ უფრო მეტად გრძნობენ თავს მდგომარეობის ბატონ-პატრონად. ქრება აკრძალული ზონები კრიტიკისათვის, ხოლო მათთან ერთად „ხელშეუხებელი ბელადებიც“ — დიდი და პატარა. საჯაროობა ჩვენი საზოგადოების ცხოვრების ნორმა ხდება. ჩვენ კი განვაგრძობდით შეგდებული წერილების სავალალო ტრადიციის წაქეზებას, რომელსაც ფესვები გადგმული აქვს ძველი აღთქმის ხანაში, თუმცა ეს ეჭვისა და უკანონობის არცთუ შორეულ წლებშიც შეიმჩნეოდა. განა შეიძლება საჯაროობისათვის ვიბრძოლოთ არასაჯაროო მეთოდებით? რა თქმა უნდა, არა. მართალი მზნინსათვის მართალი საშუალებანი საჭირო. ისინი ბულისსმობს გულახდილობას, კეთილსინდისიერებას, აზრთა დაპირისპირებს. დამეთანხმებთ, ანონიმი განზრახ გვაკარგვინებს ასეთ დემოკრატიულ პროცედურას. ფარული კრიტიკა ნაწილოვანებათა წინააღმდეგ ბრძოლის საიქმე ხერხია.

— ეს ასეა. მაგრამ საკმარისად არის თუ არა დაცული დღეს მოქალაქე კრიტიკისათვის დევნისაგან?

— რაც შეეხება პატიოსანი, აშკარა პოზიციის დაცვის სამართლებლივ გარანტიებს, ისინი დღეს არის. კანონით შემოღებულია საწარმოთა ხელმძღვანელების არჩევითობა, სწორედ იმათი, რომლებზეც ყველაზე მეტი კრიტიკული წერილები მოდის. უკვე ამოქმედდა სსრ კავშირის კანონი „მოქალაქეთა უფლებების შენარხვა თანამდებობის პირთა არამართლზომიერი მოქმედების სასამართლოში გასაჩივრების წესის შესახებ“. ამიერიდან მოქალაქეს შეუძლია მმართოს სასამართლოს საჩივრით ყველაზე ფართო წრის საკითხებზე, თუ დარღვეულად მიაჩნია თავისი უფლებები. სასამართლო დაცვის ქმედითობას მოწმობს თუნდაც ასეთი ფაქტი: სასამართლოები ყოველწლიურად სამუშაოზე აღადგენენ დათხოვნილთა თითქმის ნახევარს, რომლებმაც მიმართეს თავიანთი შრომითი უფლებების დაცვისათვის. კიდევ ერთი ფრიად საგულისხმო გარანტი — სისხლისსამართლის პასუხისმგებლობა. თანამდებობის პირის მიერ ნებისმიერი ფორმით კრიტიკისათვის დევნასთან დაკავშირებული მოქალაქეების შრომითი, საბინაო, ქონებრივი, სხვა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების განზრახ შელახვა კვალიფიცირდება როგორც ფაბულიანი ამედან ბალ-ვენგანებში.

**ამ ბოლო ხანებში ჩვენ ბევრ ადგილას ვიგებ ასეთ ამბავს: ადამიანებს ეშინიათ ანონიმური წერილებისა. ეშინიათ, ეს ეშინიათ, ეშინიათ... ეს ეშინიათ, ეშინიათ... ეს ეშინიათ, ეშინიათ...

„კომუნისტის“ მკითხველებს

დღეიდან საფუძველი ეყრება, ჩემი აზრით, მეტად სახარგებლო თანამშრომლობას სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ამერიკის შეერთებული შტატების და კანადის ინსტიტუტს და გაზეთ „კომუნისტის“ რედაქციას შორის. იგი უთუოდ დროული და აქტუალური. ამერიკის შეერთებული შტატები ჩვენი მთავარი პარტნიორია განიარაღების შესახებ მოლაპარაკებებზე. იმაზე, თუ როგორ ვითარდება საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობა, მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებულია საერთაშორისო კლიმატი, ხოლო თუ უფრო შორს გავიხედავთ, მთელი კაცობრობის ხვედრეც.

ჩვენი ინსტიტუტი, რომელიც დაახლოებით 20 წლის წინათ დაარსდა, კომპლექსურად იკვლევს შეერთებულ შტატებს — მის საშინაო და საგარეო პოლიტიკას, სამხედრო-პოლიტიკურ პრობლემებს, ეკონომიკას, სოციალურ საკითხებს, რასობრივი უფლებრივობის მდგომარეობას, ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოების — თეთრი სახლის, კონგრესისა და უზენაესი სახსართლოს საქმიანობას, ამერიკულ იდეოლოგიას, კულტურას, საზოგადოებრივ აზრს, ადამიანის უფლებებს. საერთაშორისო ურთიერთობის ყველა ამ და სხვა საკითხებზე ინსტიტუტში მუშაობენ კვალიფიციური სპეციალისტები, რომლებიც, დარწმუნებული ვარ, სიამოვნებით დახვეწენ სტატიებსა და წერილებს თქვენს გაზეთში, გაუწიერებენ მის მკითხველებს თავიანთ ცოდნასა და პირად შთაბეჭდილებებს ამ ქვეყნის, აგრეთვე სხვა სახელმწიფოების შესახებ.

შეერთებულ შტატებში ახლა მძაფრდება პოლიტიკური ვითარება. დრამატულად წარიმართება საარჩევნო მარათონი. მწვავდება ბრძოლა მმართველ პარტიაში ნიქსონის შეიარაღების შეწყვეტის შესახებ შეთანხმების — თანამედროვე საერთაშორისო ცხოვრების უმთავრესი საკითხის მომხრეთა და მოწინააღმდეგეთა შორის. ამერიკის შეერთებული შტატების საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ყველა ეს და ბევრი სხვა ასპექტი, ბუნებრივია, ცხოველ ინტერესს იწვევს. ვიმედოვნებ, რომ თანამშრომლობა „კომუნისტის“ რედაქციასა და ჩვენს ინსტიტუტს შორის სახარგებლო და ნაყოფიერი იქნება.

ცხარგებლის შეშფოთვით და ბინდა საუკეთესო სურვილები გადავცე „კომუნისტის“ ყველა მკითხველს.

გ. ა. არბატოვი,
აკადემიკოსი, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის აშშ და კანადის ინსტიტუტის დირექტორი, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის წევრი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი.

სსრ კავშირი—ამერიკის შემართებული შტატები:

ურთიერთობა გზაჯვარედინზე

შარშან 7-10 დეკემბერს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის მ. ს. გორბაჩოვის ვიზიტმა შეერთებულ შტატებში, მიღწეულმა დადებითმა შედეგებმა და, უწინარესად, სსრ კავშირსა და შეერთებულ შტატებს შორის საშიალო და ნაკლები სიშორის რაკეტების მოსპობის შესახებ ხელშეკრულების დადებამ საერთაშორისო ცხოვრების ქვაკუთხედად აქცია როგორც საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის ახლანდელი მდგომარეობის, ისე უახლოეს მომავალში მისი პერსპექტივის აქტუალური საკითხები. შესაძლებელია თუ არა ახალი შეთანხმებების მიღწევა ბირთვული და სხვა სახის შეიარაღების შემცირების შესახებ? რამდენად მყარია საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის გაუმჯობესების დაწყებული პროცესი? რეალურია თუ არა საბჭოთა კავშირსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებს შორის დაძაბულობის ახლანდელი შენელება და როგორია მისი ძირითადი პრამეტრები, აგრეთვე რით განსხვავდება იგი 70-იანი წლების დაძაბულობის შენელებისაგან?

ამ და სხვა კითხვებს სულ უფრო ხშირად სვამენ თავიანთ გამოსვლებში პოლიტიკური და საზოგადო მოღვაწენი, მსოფლიოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებანი, სამეცნიერო ჟურნალები.

მართალია, მათზე პასუხის გაცემა, თანაც ერთმნიშვნელოვნად არც ისე იოლია, მაგრამ გარკვეულწილად სასარგებლო იჩნევა. თუ შეეცდებით მოკლედ განვიხილოთ საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის ზოგადი ტენდენციები, მისი ეკოლუცია 80-იანი წლების განვლილ პერიოდში.

მიმდინარე ათწლეულში შეიძლება გამოიყოს სსრ კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის განვითარების სამი ეტაპი. **პირველი** ძირითადად მოიცავს 1981-1984 წლებს, მისთვის დამახასიათებელი იყო ორი სახელმწიფოს სამხედრო-პოლიტიკური კონფრონტაცია ევროპის კონტინენტზე სამეალო სიშორის რაკეტების გაწოვების გამო; 1981-1983 წლებში გამართული სსრ კავშირ-ამერიკის უშედეგო მოლაპარაკება ევროპაში ბირთვული რაკეტების შეზღუდვისა და სტრატეგიული შეტევითი შეიარაღების შემცირების შესახებ; ორმხრივი კავშირურთიერთობისა და კონტაქტების მინიმუმამდე შემცირება; ცუდი პოლიტიკური კლიმატი და ერთმანეთისადმი უნდობლობისა და ეჭვის ზრდა.

მეორე ეტაპი (1985-1986 წლები) აღინიშნა 1985 წლის მარტში ბირთვული და კოსმოსური შეიარაღების შეზღუდვის შესახებ ახალი სსრ კავშირ-ამერიკის მოლაპარაკების დაწყებით, ორ ქვეყანას შორის პოლიტიკური დიალოგის მექანიზმის თანდათანობით აღდგენით, მათ შორის უმაღლეს დონეზე. 1985 წლის ნოემბერში გაიმართა, 1979 წლის შემდეგ პირველი, სსრ კავშირ-ამერიკის უმაღლესი დონის შეხვედრა ჟენევაში. იგი იქცა გულახდილ, ფართო დიალოგად, რომელმაც არსებითი გაღვება მოახდინა მსოფლიოს საერთო ვითარებაზე, აგრეთვე დასაბამი მისცა თანამშრომლობის აღორძინებას სსრ კავშირ-ამერიკის ორმხრივი ურთიერთობის მთელ რიგ სფეროში. ჟენევაში, როგორც ცნობილია, ხელი მოაწერეს ზოგად სამთავრობათაშორისო შეთანხმებას ბირთვული და კოსმოსური მეცნიერების, ტექნიკის, განათლების, კულტურის და სხვა სფეროში კონტაქტების, გაცვლისა და თანამშრომლობის შესახებ, აგრეთვე მასთან დაკავშირებულ სსრ კავშირსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებს შორის თანამშრომლობისა და გაცვლის 1986-1988 წლების სპეციალურ პროგრამას. 1986 წლის ოქტომბერში ორი სახელმწიფოს ხელმძღვანელები

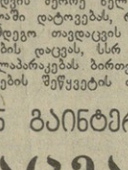

ამ სტატიის ავტორი ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი თეიმურ ჯაფარიძე წლების მანძილზე სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ამერიკის შეერთებული შტატების და კანადის ინსტიტუტის ფართო მეცნიერ თანამშრომლად მუშაობს. მისი კვლევის საგანია საბჭოთა კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების თანამეგობრობა ურთიერთობის განვითარების ფართო წრის საკითხები. როგორ ვითარდებოდა იგი ბოლო ათწლეულში? როგორია ამ ურთიერთობის ახლანდელი რეალიები და პერსპექტივები? ამაზეა საუბარი სპეციალურად „კომუნისტისათვის“ დაწერილ სტატიაში, რომელსაც მკითხველებს ვთავაზობთ.

შარშან 7-10 დეკემბერს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის მ. ს. გორბაჩოვის ვიზიტმა შეერთებულ შტატებში, მიღწეულმა დადებითმა შედეგებმა და, უწინარესად, სსრ კავშირსა და შეერთებულ შტატებს შორის საშუალო და ნაკლები სიშორის რაკეტების მოსპობის შესახებ ხელშეკრულების დადებამ საერთაშორისო ცხოვრების ქვაკუთხედად აქცია როგორც საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის ახლანდელი მდგომარეობის, ისე უახლოეს მომავალში მისი პერსპექტივის აქტუალური საკითხები. შესაძლებელია თუ არა ახალი შეთანხმებების მიღწევა ბირთვული და სხვა სახის შეიარაღების შემცირების შესახებ? რამდენად მყარია საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის გაუმჯობესების დაწყებული პროცესი? რეალურია თუ არა საბჭოთა კავშირსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებს შორის დაძაბულობის ახლანდელი შენელება და როგორია მისი ძირითადი პარამეტრები, აგრეთვე რით განსხვავდება იგი 70-იანი წლების დაძაბულობის შენელებისაგან?

ამ და სხვა კითხვებს სულ უფრო ხშირად სვამენ თავიანთ გამოსვლებში პოლიტიკური და საზოგადო მოღვაწენი, მსოფლიოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებანი, სამეცნიერო ჟურნალები.

მართალია, მათზე პასუხის გაცემა, თანაც ერთმნიშვნელოვნად არც ისე იოლია, მაგრამ გარკვეულწილად სასარგებლო იჩნევა. თუ შეეცდებით მოკლედ განვიხილოთ საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის ზოგადი ტენდენციები, მისი ეკოლუცია 80-იანი წლების განვლილ პერიოდში.

მიმდინარე ათწლეულში შეიძლება გამოიყოს სსრ კავშირ-ამერიკის ურთიერთობის განვითარების სამი ეტაპი. **პირველი** ძირითადად მოიცავს 1981-1984 წლებს, მისთვის დამახასიათებელი იყო ორი სახელმწიფოს სამხედრო-პოლიტიკური კონფრონტაცია ევროპის კონტინენტზე სამეალო სიშორის რაკეტების გაწოვების გამო; 1981-1983 წლებში გამართული სსრ კავშირ-ამერიკის უშედეგო მოლაპარაკება ევროპაში ბირთვული რაკეტების შეზღუდვისა და სტრატეგიული შეტევითი შეიარაღების შემცირების შესახებ; ორმხრივი კავშირურთიერთობისა და კონტაქტების მინიმუმამდე შემცირება; ცუდი პოლიტიკური კლიმატი და ერთმანეთისადმი უნდობლობისა და ეჭვის ზრდა.

მეორე ეტაპი (1985-1986 წლები) აღინიშნა 1985 წლის მარტში ბირთვული და კოსმოსური შეიარაღების შეზღუდვის შესახებ ახალი სსრ კავშირ-ამერიკის მოლაპარაკების დაწყებით, ორ ქვეყანას შორის პოლიტიკური დიალოგის მექანიზმის თანდათანობით აღდგენით, მათ შორის უმაღლეს დონეზე. 1985 წლის ნოემბერში გაიმართა, 1979 წლის შემდეგ პირველი, სსრ კავშირ-ამერიკის უმაღლესი დონის შეხვედრა ჟენევაში. იგი იქცა გულახდილ, ფართო დიალოგად, რომელმაც არსებითი გავლენა მოახდინა მსოფლიოს საერთო ვითარებაზე, აგრეთვე დასაბამი მისცა თანამშრომლობის აღორძინებას სსრ კავშირ-ამერიკის ორმხრივი ურთიერთობის მთელ რიგ სფეროში. ჟენევაში, როგორც ცნობილია, ხელი მოაწერეს ზოგად სამთავრობათაშორისო შეთანხმებას ბირთვული და სხვა სახის შეიარაღების შემცირების ეკონომიკურ, ტექნიკურ, განათლების, კულტურის და სხვა სფეროში კონტაქტების, გაცვლისა და თანამშრომლობის შესახებ, აგრეთვე მასთან დაკავშირებულ სსრ კავშირსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებს შორის თანამშრომლობისა და გაცვლის 1986-1988 წლების სპეციალურ პროგრამას. 1986 წლის აპრილში განაახლდა სამეარო მიმოსვლა ორ ქვეყანას შორის.

1986 წლის ოქტომბერში ორი სახელმწიფოს ხელმძღვანელები ისეთი სიტუაციის შექმნას, რომლის დროსაც შეერთებული შტატების, მთელი დასავლეთის ოფიციალურ წრეებს სულ უფრო მეტად უჭირდათ აშკარა გალაშქრება ბირთვული შეიარაღების რადიკალური შემცირების წინააღმდეგ.

პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ ჯერ კიდევ 80-ანი წლების შუახანებში აშკარა გახდა ვაშინგტონის უშედეგო ცდა თავს მოეხვია საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობის მისთვის ცალმხრივ სასარგებლო პირობები. ამერიკის ადმინისტრაციის მიერ წამოწყებულმა გამაღაბული შეიარაღების მორიგმა ეტაპმა სასურველი შედეგები ვერ გამოიღო. სამხედრო-სტრატეგიული პარიტეტის სიტუაცია არ შეეცვალა. თუმცა ეს სულაც არ ნიშნავს, თითქოს შეერთებული შტატების მმართველ წრეებში საერთოდ ხელი აეღოთ საბჭოთა კავშირთან შედარებით სერიოზული სამხედრო უპირატესობის მიღწევის იდეაზე. არა, ამ ამოცანამ მხოლოდ დროის თვალსაზრისით გადაინაცვლა, ამავე დროს მზარდ მნიშვნელობას იძენს ვაშინგტონელ სტრატეგთა ჩანაფიქრი ეკონომიკურად დაუსულფრონ საბჭოთა კავშირი გამაღაბულ „შეიარაღების შეერთებული შტატებისათვის ხელსაყრელი მიმართულები წარმართვის შედეგად, აგრეთვე რეგიონალურ დონეზე სსრ კავშირის ჩაბაღმდგომ ბრძოლის გაკვეტილზეა (ეს უდავს საფუძველად ეგრეთ წოდებულ „რეიგანის დოქტრინას“).

აშკარა ხდებოდა ისიც, რომ ეკონომიკური ხანელეების გამო შეერთებულ შტატებს არ შეეძლო დაეფინანსებინა პეტაგონის ყველა სამხედრო პროგრამა. შემოხვევითი არ ყოფილა, რომ ჯერ კიდევ 1985 წელს ამერიკის კონგრესმა გაყინა სამხედრო ხარჯები, ხოლო 1987 საფინანსო წლიდან მათი რამდენადმე შემცირებაც კი დაიწყო. გარდა ამისა, ამერიკის კონგრესში და საერთოდ ქვეყანაში, ბოლო ორ-სამ წელიწადში ძლიერდებოდა ადმინისტრაციის საგარეო პოლიტიკის და განსაკუთრებით საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობაში მისი კურსის კრიტიკა, იზრდებოდა მოთხოვნა კონკრეტული ნაბიჯები გადაედგათ ამ ურთიერთობის გასაუმჯობესებლად. კონგრესმა მიიღო მთელი რიგი რეზოლუციები, რომლებიც ადმინისტრაციისაგან მოითხოვდნენ სტრატეგიული შეიარაღების შეზღუდვის მეორე ხელშეკრულების ძალაში დატოვებას, რაკეტსაწინააღმდეგო თავდაცვის ხელშეკრულების დაცვას, სსრ კავშირთან მოლაპარაკებას ბირთვული გამოცდების შეწყვეტის თაობაზე და ასეთი ინიციატივა ამერიკელი რაკეტების ევროპიდან გაყვანის შესახებ.

ამ ფაქტორებმა ადმინისტრაციის ხელმძღვანელობა ეტაპობრივ, ნელ-ნელ, ეტაპობრივ, ნელ-ნელ, ეტაპობრივ, ნელ-ნელ,

პროკურატურას შეუძლია და კიდევაც უნდა მიაღწიოს იმას, რომ კანონები, რომლებიც შეშფოთებულად დარჩენილი გავშვების შფოთვებს იცავენ, სრული ძალით მოქმედებდნენ.

დავიცვათ ბავშვობა

სიტყვა ძალვა საქართველოს სსრ პროკურორს

ვახტანგ რაზმაძეს

ჯერ ადრე წერა მეც კი მიჭირს, პროკურორო. რა შეიძლება დღეს იყოს იმაზე არაბუნებრივი, ვიდრე ობოლი ან უმშობლო ბავშვებია. და მიუხედავად ამისა, ისინი მაინც არიან და ხშირად... ცოცხლები ჰყავთ დედებიც და მამებიც. გონება ვერ ურიგდება ამას.

ბევრი პრობლემა წარმოაჩინა შემოწმებამ, რომელიც საქართველოს სსრ პროკურატურის ინიციატივით მოეწყო საქართველოს განათლების სამინისტროსთან და საქართველოს სსრ პროფტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტთან ერთად თბილისის ბავშვთა სახლში, თორმეტ ბავშვთა სახლში, ობლების და უმშობლებოდ დარჩენილი ბავშვების სამ სკოლა-ინტერნატში.

შეიცვალა თუ არა რამე ამ ბოლო ხანს ობლებისა და მშობლების მზრუნველობის გარეშე დარჩენილი ბავშვების აღზრდაში, სწავლებასა და მატერიალურ უზრუნველყოფაში? დიახ, შეიცვალა. განსაკუთრებით მატერიალური ბაზა. მარტო ამ ბოლო ორი წლის მანძილზე საეკსპლოატაციოდ ჩაბარდა ახალი კორპუსები ქუთრთის, ეშურისა და ასპინძის ბავშვთა სახლებში, ახალ, საგარაკო ტიპის კორპუსებში გადავიდა წყნეთის ბავშვთა სახლი. უმშობლებოდ დარჩენილი ბავშვებისა და ყმაწვილების უფლებების დასაცავად ბევრ რაიმეს აკეთებენ აჭარის სსსრ, ოჩამჩირის რაიონის, ქალაქების რუსთავის, ქუთაისისა და სოხუმის პროკურორები. ოჯახში ბავშვთა აღზრდის მარგალიტრებელი კანონმდებლობის დაცვისადმი ზედამხედველობის საინტერესო გამოცდილება ზეიმიანად ვინის რაიონში.

და მაინც, უმშობლოდ დარჩენილი ბავშვების უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დამცავი კანონმდებლობის მესაერთებელად რუსუბლიკაში მიდინარე მუშაობა სრულად ვერ აკმაყოფილებს თანამედროვე მოთხოვნებს.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მონაცემებით, რესპუბლიკაში მეორეგეობის და მზრუნველობის ქვეშია ან ნაშრომია 18 ათასზე მეტი ბავშვი. ყოველწლიურად ავლენენ ათასზე მეტ ბავშვს, რომლებსაც შშობლების მზრუნველობა მოაკლდათ. მაგრამ მზრუნველობის ადგილობრივ ორგანოებს სრული მონაცემები არა აქვთ იმ ბავშვების რიცხვის შესახებ, რომლებსაც სახელმწიფოს დახმარება „სჭირდებათ და არახელსაყრელ ოჯახურ პირობებში იზრდებიან. მგონია, ზედმეტია ლაპარაკი იმაზე, რომ ასეთი ბავშვების 'დაგვიანებულ' გამოფენას და ცხოვრებაში მოწყობას ხშირად უარყოფითი შედეგები მოსდევს როგორც მათს ფიზიკურ და გონებრივ განვითარებაში, ისე ზნეობრივ აღზრდაში.

სტატისტიკური მონაცემების შესწავლამ გვიჩვენა: უმშობლოდ დარჩენილი ბავშვების 96 პროცენტს წლის მანძილზე გადასცემენ აღსაზრდელად ოჯახებს. მაგრამ მათი ცხოვრების პირობებს კონტროლს არავინ უწევს. მეურვეობის ორგანოების მუშაობა ფორმალურია. სულ ერთი ამოწურვება, რომ ადგილობრივი საბჭოების აღმასკომებს გამოაქვთ გადაწყვეტილებანი სამეურველოდ, მზრუნველობისათვის ან გასაშვილებლად ბავშვების გადაცემის შესახებ. მათი შემდგომი ბედის შესახებ, ჩვეულებრივ, არავინ არაფერი იცის.

თერჯოლის რაიონში, იმის გამო, რომ აღმასკომის სამეურველო და სამზრუნველო ორგანოები, აგრეთვე შინაგან საქმეთა რაიონული განყოფილების შესაბამისი სამსახურები ფორმალურად ეკიდებოდნენ მოვალეობებს, მოვალე წლის მანძილზე შეუმჩნეველი დარჩა უყურადღებო არახელსაყრელი ვითარება, რომელიც ც. ჩუბინიძის ოჯახში შექმნილა. იგი, მიუხედავად იმისა, რომ აღსაზრდელად ჰყავდა ნაშვილები ბავშვი, ლოთობდა, ამორალურ ცხოვრებას ეწეოდა, მკაცრად ეძიებოდა და სცემდა შვილობილს. უფრო მეტიც, დანით ემუქრებოდა ხოლმე და აიძულებდა მასთან ერთად ეჭურდა. მხოლოდ რაიონის საზოგადოებრიობის ჩარევის შემდეგ, სასამართლოს გადაწყვეტილებით ც. ჩუბინიძეს მშობლის უფლებები ჩამოართვეს.

ყოფილა შემთხვევები, როცა ბავშვების შვილად აყვანისას უზუმად ირღვეოდა კანონმდებლობა. ხაშურის, მცხეთისა და სამტრედიის რაიონებში, ქალაქ თბილისის 26 კომისრის, კალინინისა და ოქტომბრის რაიონებში და ქალაქ ტყიბულში იყო შემთხვევები, როცა ბავშვები შშობლების თანხმობის გარეშე გაუშვიათ. ბავშვები შვილებად ამყავდათ პირებს, რომლებსაც ხანდაზმულობისა და ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო არ შეეძლოთ სრულფასოვნად მოეკლოთ მათთვის. განსაკუთრებით აღმაშფოთებელია, რომ შვილად აყვანა ხდებოდა ბავშვებისა, რომლებსაც შრომისუნარიანი შშობლები ჰყავდათ, და არა ბავშვების საკეთილდღეოდ, არამედ ბინის შენარჩუნებისა და ქონების დაპატრონების მიზნით.

იმის გამო, რომ სახალხო განათლების ორგანოებს კონტროლი არ ჰქონდათ მშაჩის და ჯანმრთელობის დაცვის ორგანოებთან, ადგილობრივი საბჭოების აღმასკომებთან და სამინაოსაეკსპლოატაციო უნებებთან, შესაძლებელი გახდა ფაქტები, როცა მოყვანილთა ოჯახებში ექვსი-შვიდი წლის ქმანილზე იზრდებოდნენ მიგდებული ბავშვები, რომლებიც კანონით დადგენილი წესით არ შვილებათა და რეგისტრაციაში არ გოუტარებიათ. ასეთი მიგდებული ბავშვები მარტო სკოლაში მათი შესვლის დროს გამოვლინდნენ.

სამეურვეო ბავშვების ცხოვრებაში მოწყობის ერთ-ერთი ფორმაა მათი მიბარება სამეურვეო სახლებში, ბავშვის სახლებში და სკოლა-ინტერნატებში. მაგრამ ამ დაწესებულებების საქმიანობაში დღემდე შეიმჩნევა კანონმდებლობის სერიოზული დარღვევები. ამის მიზეზია რესპუბლიკის განათლების სამინისტროს და ზოგიერთი ადგილობრივი საბჭოს აღმასკომის მხრივ სრული უკონტროლობა და წყაროუება, სამავშვო სახლებისა და ობლების სკოლა-ინტერნატების ხელმძღვანელებს თავიანთი ინიციატივით ა-�r ერთნერთ ალარ ალუძრავთ შუამდგომლობა შშობლის უფლებების ჩამორთმევის შესახებ.

საგანგებოდ გვინდა შევეხოთ იმ საკითხს, თუ როგორ უვლიან ბავშვებს სამეურვეო სახლებში და ობლების სკოლა-ინტერნატებში. ბევრ მთგანში დღემდე არ შეუქმნიათ ცხოვრების და აღზრდის საკმარო პირობები. მაგალითად, ლენინგორის, კოჯრის, თელავის, მახინჯაურის, სურამის სამავშვო სახლები და თეთრი წყაროს სკოლა-ინტერნატი აუკარად შეუფერებელ შენობებშია მოთავსებული, სადაც ბავშვებს ცხოვრების ნორმალური პირობები არა აქვთ. ბევრი ნაკლია სურსათსაცვოვაგით სამავშვო სახლების მოგებში უკანონოდ ჰყავთ. ხშირად აქ აბარებენ ბავშვებს, რომლებსაც ორივე შშობელი ჰყავთ, გაყრილი ცოლ-ქმრის შვილებს როგორც მრავალშვილიან და ხელმოკლე, ისე შეძლებული ოჯახებიდან. აბარებენ აქ აგრეთვე საგანთაგლდარდევებს მიდრეკილების მქონე ყმაწვილებს, რომლებსაც საშუალება არა აქვთ საცხოვრებელ ადგილს მიიღონ განათლება.

როგორი ბავშვები ცხოვრობენ სამავშვო სახლებში? ესენი არიან ან ობლები, ან ბავშვები, რომელთა შშობლები ამორალურ ცხოვრებას ეწევიან და ლოთობენ. სწორედ ამ ოჯახებთან არის საჭირო გაღრმავებული აღმზრდელობითი პროფილაქტიკური მუშაობა, რომელსაც ძალზე არადამაკმაყოფილებად ეწევიან. აღმასკომების არასრულწლოვანთა კომისიები, როცა სამავშვო სახლებში სრული სახელმწიფო უზრუნველყოფით ბავშვებს გაგზავნის საკითხებს წყვეტენ, ფაქტობრივად არავითარ ზემოქმედებთან ღონისძიებებს არ მიმართავენ შშობლების მიმართ. მაგრამ ვინ არ იცის, რომ, როცა შშობლებს თავიანთ უფლებებ შვილების აღზრდისა და შენახვის მოვალეობებისაგან ან ამაგე დროს არ წყვეტენ მათთვის შშობლის უფლებების ჩამორთმევვის, ალიმენტის გადახდევინების, ბინიდან გასახლების საკითხს, ეს დამატებთ პირობებს უკმნის მათი მხრივ ანტისოციალურივი ყოფაქცევის განგრძობას.

შემაშფოთებელია ის გარემობაც, რომ, როცა ხედავენ ეფერ ალ ბავშვებ ალ ბავშვებ ურთიერთობის ეარყოფის შედეგებს, სამავშვო სახლებისა და ობლების სკოლა-ინტერნატების ხელმძღვანელებს თავიანთი ინიციატივით ალ ერთნერთ ალარ ალეძრავთ შუამდგომლობა შშობლის უფლებების ჩამორთმევის შესახებ.

ამიტომ რა გასაკვირია, რომ სამავშვო სახლებისა და ობლების სკოლა-ინტერნატების ალსაზრდელთა შორის ზშირია სამართალდარღვევები, როგორიცაა, მაგალითად, გაქცევა. მარტყოფის სკოლა-ინტერნატიდან მარტო ბოლო ორი წლის მანძილზე ოცზე მეტი ბავშვი გაიქცა.

ამ სკოლა-ინტერნატში და ლენინგორის სამავშვო სახლში მოსწავლეები ჩარტყოდენ ქალაქზე ზე ირიცხებოდნენ, ფაქტობრივად კი არ იყვნენ.

უფრო შეეხო კიდევ ერთ მწვავე, სერიოზულ პრობლემას. რესპუბლიკაში ძალზე ხუსტად არის დაყენებული მუშაობა იმ ოჯახების გამოსაკვლევად, სადაც შშობლები ლოთობენ. მაგალითად, რესპუბლიკის 16 რაიონში არასრულწლოვანთა საქმეების კომისიის ბრიგ შემოწმებამ გამოაკლინა, რომ მათ სრული მონაცემები არ ჰქონიათ ქრონიკულ ალკოჰოლიკებზე, რომლებსაც არასრულწლოვანი შვილები ჰყავთ. სხვადასხვა უწყების სტატისტიკური მონაცემების ასეთი ბრიყალეურივრენენ და სხვაობა მეშვიმეტ ყველურად ადასტურებს, რომ მათ საქმიანი კონტაქტები არა აქვთ ერთმანეთთან. მაგალითად, მახარაძის რაიონის არასრულწლოვანთა საქმეების ინსპექციაში 16 არეული ოჯახი, რომლებსაც არასრულწლოვანი შვილები ჰყავთ. ამასთანავე, ჯანმრთელობის დაცვის რაიონული განყოფილების მონაცემებით აქ 49 ასეთი ოჯახია. ალკოჰოლიტთა ოჯახების შეფასებაში კიდევ უფრო დიდი სხვაობანია ხსენებულ. მაგალითად, სამტრედიის რაიონში ეს მონაცემები შესაბამისად შეადგენს 17 და 99-ს, ხაშურისაში — 1 და 50-ს, ქალაქ თბილისის ლენინის რაიონში — 6 და 30-ს. თერჯოლის, რაიონში 126 შშობლიდან, რომლებიც ლოთობენ და არასრულწლოვანი შვილები ჰყავთ, არც ერთი არ აუყვანიათ პროფილაქტიკურ აღრიცხვაზე. შემოწმების დღეს სამტრედიის რაიონის ფსიქიკურ ნოგიერ დისპასერში აღრიცხვაზე იყო რამდენიმე ათეული შშობელი, რომლებსაც ქრონიკული ალკოჰოლიზმი აქვთ და არასრულწლოვანი შვილები ჰყავდათ, მაგრამ მილიციის ორგანოებს არც ერთი მათგანი არ აუყვანიათ პროფილაქტიკურ აღრიცხვაზე.

ფორმალიზმს, მოჩვენებითობას და უინიციატივობას ის მოჰყვა, რომ არეული ოჯახების რაოდენობის ზრდის პირობებში შშობლის უფლების ჩამორთმევის შესახებ საქმეების სასამართლოებში განხილვა ბოლო სამი წლის მანძილზე შემცირდა 26 პროცენტით, ხოლო დაკმაყოფილებული სარჩელების რიცხვი — 68 პროცენტით. დღემდე არ აღმოფხვრილა კანონიერების დარღვევები სასამართლოთა მიერ იმ საქმეების განხილვისას, რომლებიც ბავშვების ინტერესებს ეხება. ცხინვალსა და რუსთავში ყოფილი შემთხვევები, როცა შშობლის უფლებების ჩამორთმევის საქმეები უპრეცედენტოდ განუხილავთ. შემოწმების პროცესში შესწავლილი საქმეებიდან მხოლოდ ყოველ მესამეში მონაწილეობდნენ მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების წარმომადგენლები. მხოლოდ ორ საქმეში იყო ბავშვების აღზრდისა და შენახვის პირობების გამოკვლევის ამტები. არც ერთი საქმე არ შეიცავდა სახალხო განათლების განყოფილებათა დასკვნებს.

ზშირია კანონის დარღვევები შშობლის უფლებების ჩამორთმევის შესახებ სასამართლოთა დაწყვეტილების გამოტანისას. მხოლოდ ყოველ მესამე შემთხვევაში ახდევინებენ ალიმენტს მოპასუხეებს, თანაც სახელმწიფო დაწესებულებებში ბავშვების მიბარებისას ამ დადგენილებებსაც არ ასრულებენ. საცხოვრებელი სათავსიდან შშობლის უფლებებჩამორთმეულთა გამოსახლების საკითხი საერთოდ არც ერთხელ არ დასმულა. ჯეროვან კონტროლს ვერ უწევს ბავშვების უფლებების დაცვას საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. სამინისტროსა საგანგებოდ არ ამოწმებს სახალხო განათლების საქალაქო და რაიონული განყოფილებების საქმიანობას, არსებითად მათი შუშაობა თვითდინებაზეა მიშვებული. სწორედ ამას მოჰყვა უხეში დარღვევები სამავშვო სახლებისა და ობლების სკოლა-ინტერნატების პედაგოგიური და მომსახურე პერსონალით დაკომპლექტებისას.

შერჩევითი შემოწმების შედეგად გამოვლენილ ყველა ამ უხეშ დარღვევაზე იყო ლაპარაკი საქართველოს სსრ პროკურატურის კოლეგიის ამსწორებელ სხდომაზე. კოლეგიის მსაჯები განზოგადდა და სპარეკურორო წარგზავნების სახით დაეგზავნათ შინაგან საქმეთა, იუსტიციის, განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის რესპუბლიკურ სამინისტროებს კონკრეტული ღონისძიებების მიღების მიზნით. მოყვანილი ფაქტები ხომ ისა დასტურია, რომ ბავშვობის დაცვის კანონმდებლობის შესრულებისადმი საპროკურორო ზედამხედველობა ჯეროვრობით საჭირო ზემოქმედებას ვერ ახდენს. პროკურატურას საამისოდ კანონიერი და სამართლებრივი საფუძველი აქვს და შეუძლია, მოვალეა უზრუნველყოს ქმედითი კონტროლი, რათა უმშობლოდ დარჩენილი ბავშვებისა და ყმაწვილების უფლებების დამცველი კანონები სრული ძალით მოქმედებდნენ. ეს მიგვაჩნია ჩვენს უმთავრეს პრაქტიკულ ამოცანად.

ყოველკვირეული „სმენა“, 1988 წ. № 5.

ბედნიერი მამა. ჯ. ბენაქიძის ფოტო.

ყურადღება: ცხადდება კონკურსი

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის სახელმწიფო საწარმოს (გაერთიანების) კანონის საფუძველზე თბილისის № 1 ტრიკოტაჟის ფაბრიკის შრომითი კოლექტივის საბჭო აცხადებს **კონკურსს შაბრიკის დირექტორის ვაკანტურ ადგილზე** არჩევნებში მონაწილეობის მისაღებად.

მსურველებს შეუძლიათ შეიტანონ განცხადება თბილისის № 1 ტრიკოტაჟის ფაბრიკის შრომითი კოლექტივის საბჭოს სახელზე ამა წლის 21 თებერვლამდე; მისამართი: ქ. თბილისი-13, ბაღდადის ქ. № 12.

განცხადებას უნდა ერთვოდეს: ანკეტა-ავტობიოგრაფია; მისი, დირექტორის არჩევნებში მონაწილეობისათვის, მომავალი სამეშო გეგმა-ღონისძიების პროგრამა; დიპლომის ასლი; შრომის წიგნაკის ამონაწერი; დახასიათება-რეკომენდაცია სამუშაო ადგილიდან.

ცნობებისათვის მიმართეთ ფაბრიკის შრომითი კოლექტივის საბჭოს პრეზიდიუმს; ტელეფონი: 74-52-03; 74-44-79.

თბილისის № 1 ტრიკოტაჟის ფაბრიკის შრომითი კოლექტივის საბჭო.

ნალვაწი არ ქრება

ვალენტინ თოფურიძე... იგი იმ ადამიანთა რიცხვს ეკუთვნოდა, რომელთაც მთელი ცხოვრება თავდადრეკილ შრომაში გაატარეს, იღვაწეს უპრეტენზიოდ და არასოდეს უხმაურიათ სხვათა ყურადღების მისაქცევად.

ცხადია, ყველამ როდი იცის, რომ ლენინის მონუმენტის, რუსთაველის პროსპექტზე, 1 სამუალო სკოლის ბაღში აკაკის ძეგლის, ქაშუეთის უკან ლადო კეცხოველის ბიუსტის ავტორი საქართველოს სსრ სახალხო მხატვარი, სსრ კავშირის სამხატვრო აკადემიის ნამდვილი წევრი, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, პროფესორი ვალენტინ თოფურიძეა. იგი საქართველოში მონუმენტური ქანდაკების ერთ-ერთი ფუძემდებელია.

თბილისის სამხატვრო აკადემიაში მისი პედაგოგები იყვნენ ნ. ნიკოლაძე, ლანსერე, შარდემანი, ნ. კანდელაკი, რომლებმაც ჩაუნერგეს ნიჭიერ შეგირდს აკადემიური სკოლის რეალისტური ტრადიციებისადმი ერთგულება.

3. თოფურიძის პირველსავე ბიუსტებში, ძეგლებში, დეკორატიულ ფიგურებში გამოჩნდა ინდივიდუალური შემოქმედებითი ხელწერა და, რაც მთავარია, უტყუარი ალღო ქანდაკების სიერეში, არჩეტექტურულ ანსამბლში ჩაწერისა, როდესაც ქანდაკება ამ ანსამბლის ერთ-ერთი მთავარი კომპოზიციური ელემენტია და, ამავე დროს, სრულ დამოუკიდებლობასაც ინარჩუნებს.

3. თოფურიძე უპირველესად, მონუმენტალისტი მოქანდაკეა, ფაქტობრივად მას არც ჰყავდა წინამორბედი ქართულ მონუმენტურ ქანდაკებაში, რომელიც ხელოვნისადან დიდ შინაარსს ინტუიციას, პროფესიულ ოსტატობას მოითხოვს, და ეს ყოველივე იერძნობა კიდევ 3. თოფურიძის ნაწარმოებებში.

მის მიერ შექმნილი მონუმენტური ძეგლები, სკულპტურული ბიუსტები, მემორიალი ამშვენებენ მოსკოვის, ლენინგრადის, კალინინგრადის, თბილისის, ჭიათურის, ახალციხის და სხვა ქალაქების მოედნებსა და ეკზედრებს.

მოქანდაკის შემოქმედების მთავარ თემას თანამედროვეობის ღირსეულ ადამიანთა, კულტურისა და მეცნიერების მოღვაწეთა ფსიქოლოგიური პორტრეტები წარმოადგენდა. მან სიყვარულით გამოძერწა მოთას, ილიას, აკაკის, ვაჟას, ვახუშტი ბაგრატიონს, გრიბოედოვს, ნ. კანდელაკის, ნ. შენგელაიას, გერმანელი მსახიობის ერნსტ ბუშის, მწერალ ლუდვიგ რენის, ლიტერატორ გიუნტერ გეინეკესა და სხვათა სახეები.

განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს 3. თოფურიძის შემოქმედებაში 3. ი. ლენინის სახეს, რომელიც საბჭოთა სახვითი ხელოვნების „ლენინიანაში“ საუკეთესოთა შორის იქნა აღიარებული. ამაზე მეტყველებენ აუარებელი საგაზეთო და საფურნალო რეცენზიები, რომლებიც ემხიერებოდნენ და დიდ შეფასებას აძლევდნენ ქართველი მოქანდაკის ნამუშევარს.

3. თოფურიძე ის შემოქმედი იყო, რომელიც თავის სულიერ პრიზმაში ატარებდა ეპოქალურ მოვლენებს. სიცოცხლის გადარჩენის დაუკეტელი სურვილი ჩქეფს მის ალეგორიულ ფიგურაში — „გამარჯვება“, რომელიც საბჭოთა ქანდაკებაში სამამელ ომის თემაზე შესრულებულ ნამუშევართა შორის ერთ-ერთი საუკეთესოა.

იგი მრავალმხრივი შემოქმედი იყო. ამას მოწმობს ქანდაკების თუ გრაფიკის სხვადასხვა ანრრეში შესრულებული ნაწარმოებები, ათობით მონუმენტური, პორტრეტი, რელიეფი, მედალიონი, გრაფიკული სურათები. სამწუხაროდ, სპეციალისტთათვისაც კი უცნობია 3. თოფურიძის გრაფიკა, რომელიც მნახველს ხიბლავს დახვეწილი პროფესიონალიზმით, უზადო ხაზებით. მისი გრაფიკა უეჭველ შესწავლას საჭიროებს.

როდესაც ლაპარაკია 3. თოფურიძის როლზე ქართული საბჭოთა სახვითი ხელოვნების ჩამოყალიბებისა და განვითარების საქმეში, არანაკლებ მნიშვნელოვანია მისი პედაგოგიური მოღვაწეობა. იგი წლების მანძილზე სათავეში ედგა თბილისის სამხატვრო აკადემიის ქანდაკების კათედრასა და მისი თაოსნობით თბილისში დაარსებულ საკავშირო აკადემიის შემოქმედებითი სახელოსნოს ფილიალს.

ამ სასიამოვნო გარემოების, კეთილშობილ ადამიანს მუდამ ახარებდა თავისი მოწაფეებისა და კოლეგების წინსვლა. თავის დროზე ბევრი ნიჭიერი ახალგაზრდა, დღეს უკვე ცნობილი მოქანდაკე დაუფინებია გზაზე, მის ნაკნობებს ახსოვთ ტკაცი და მომთხოვნი, ლაკონურად მოსაუბრე, შესანიშნავი იუმორით დაჯილდოებული პიროვნება, რომელიც ყველაფერს მისეულ, განუმეორებელ მომხიბლაობას სძენდა.

ადამიანი მიდის, რჩება ნაღვაწი, ნაკვაწი კაცისა, რომელიც დღეს 80 წლისა იქნებოდა.

ნ. ბაძრაძე.

ტურნირსა და ჩემპიონატებზე

ამ დღეებში, ჩვენი ქვეყნის ქალაქებში ერთდროულად რამდენიმე მნიშვნელოვანი შეჯახებება მიმდინარეობს. ბაკურიანს მოყვარულები ინტერესით ადევნებენ თვალს პრეტენდენტთა ტურნირს, რომელსაც „წყალტუბო მასპინძლობს. 9 ტურის შემდეგ კვლავ ერთპიროვნული ლიდერია მარტა ლიტინსკაია — 6,5 ქულა. ლიდერს კვალში მიჰყვებიან ელენი ახმეოლკაია (5,5 ქულა და 1 გადადებული პარტია) და ნანა იოსელიანი (5 ქულა), ასე რომ, ფინიშზე პირველი ადგილისთვის მძაფრი ბრძოლაა მოსალოდნელი. ეფექტრობთ, ამ სამეულს დავაში ნანა ალექსანდრიაც ჩაერევა. გუშინ ტურნირზე გადადებული პარტიების დღე იყო. იმის გამო, რომ ალექსანდრია შეუძლოდ გახდა, მისი პარტია ახმეოლკაიასთან არ განახლებულა. მეორე გადადებულ პარტიაში ახმეოლკაია დაუზავდა არახმიას.

გუშინ დასვენების დღე ჰქონდათ კალთბურთელ ვაჟთა საკავშირო ჩემპიონატის ფინალურ ტურნირში მონაწილე გუნდებსაც. თბილისის დინამოელებმა კაუნასში, როგორც იცით, ერთი შეხვედრა მოიგეს (ეიევის „სტროტელთან“) ერთიც წააგეს (კაუნასის „ჟალგირისთან“) და 41 ქულით კვლავ მეოთხე ადგილზე არიან. 53 ქულით ლიდერობს ცსკა, „ჟალგირისს“ — 47 ქულა აქვს, „სტროტელს“ — 43. თბილისელები დღეს მინსკის რტის შეხვდებიან.

ამასობაში ბაკოსა და ლვოვში დამთავრდა წყალტურთელთა საკავშირო ჩემპიონატის მეორე ტური. ბაკოში მოსპარიზე თბილისის „დინამომ“ ფრედ (9:9) დამთავრა შეხვედრა ადგილობრივ გუნდთან, შემდეგ ანგარიშით 8:6 დაამარცხა კიევის „დინამო“, ბოლო შეხვედრა კი დათმო არმიელ მეზღვაურებთან — 5:9. ამგვარად ჩემპიონატს ორი ლიდერი ჰყავს — მოსკოვის „დინამო“ და ცსკა ვმფ (15-15 ქულა). ქართველმა წყალტურთელებმა 8 თამაშში 9 ქულა მოაგროვეს და სატურნირო ცხრილში ჯერჯერობით მეექვსე ადგილი უკავიათ. ჩემპიონატი 20 თებერვალს გაგრძელდება.

ვიდრე სპორტის სხვადასხვა სახეობის წარმომადგენლები ურთიერთობას არკვევენ, ახალი სეზონისთვის ინტენსიურად ემზადებიან ფეხბურთელები. ამ დღეებში თბილისის „დინამო“ ლესელიძეში იმყოფება სასწავლო-სავარჯიშოდ შეკრებაზე. დინამოელები უკვე მეორედ ესტუმრნენ შავიზღვისპირა სპორტულ ბაზას და ამ პერიოდში ათამდე საკონტროლო მატჩი გამართეს, 5 და 7 თებერვალს თბილისელი ფეხბურთელები ორჯერ შეხვდნენ გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის „კარლ-მარქს-შტადტს“. პირველი მატჩი სტმრებმა მოიგეს (3:2), მეორე კი ფრედ (0:0) დამთავრდა.

ჩვენი გუნდი დღეს თბილისში ჩამოვა, 13 თებერვალს კი ალეირში გაემგზავრება და ექ გაგრძელებს სეზონისთვის მზადებას.

რედაქტორი ნ. ფოფხაძე.

მზე და ყინვა

9 თებერვალს ჰაერის თბილმა მასებმა, საქართველოს ტერიტორიაზე წინა დღეებში რომ შემოვიჭრა დასავლეთიდან, მთლიანად გაავლეს დაბლობი რაიონებიდან ცივი მასები. ამის შედეგად დასავლეთ საქართველოს ბარში ჰაერის ტემპერატურა დღისით 13-18 გრადუსამდე გაობ. აქ ისე თბილი, როგორც გაზაფხულზე. ღამითაც კი ვერცხლისწყლის სვეტი პლუს 2-7 გრადუსზე ქვემოთ არ იწევს.

მზე ახლაც ანმოსავლეთ საქართველოს ბარში, მაგრამ აქ დღისით უფრო გრილა — ჰაერი 7-8 გრადუსზე მეტად არ თბება, ქართლის ველზე კი მისი ტემპერატურა 3-დან 6 გრადუს სითბომდე მერყეობს. აქ ღამით, დასავლეთის რაიონებისაგან განსხვავებით, საკმაოდ ყინავს. მაგალითად, ქართლის ველზე თერმომეტრი ღამით მინუს 9 გრადუსამდე აჩვენებს, აღმოსავლეთ საქართველოს დანარჩენ დაბლობ ტერიტორიაზე კი მინუს 4-9 გრადუს ტემპერატურას. მთებში ყველან კვლავინდებურად ზამთარი ბატონობს.

როგორც საქართველოს ჰიდრომეტეოროლოგიური პროგნოზებიდან განყოფილების უფროსმა გაიგო ოქროკანაშვილმა გვითხრა, ასეთი ამინდი უახლოეს დღეებშიც იქნება. აქარისა და აფხაზეთის მთებში კვლავაც ზვავების ჩამოწოლის საშიშროებაა, შეიძლება გზები მოიყინოს. (საკინფორმი).

მოსკოვი

პირველი პროგრამა. 7.30 — „120 წუთი“. 9.35 — მულტფილმები. 10.05 — „წვნარი დონი“. II სერია. 11.55 და 16.30 — ახალი ამბები. 16.45 — „გამარჯვება, მუსიკა!“ 17.45 — „ჩვენი ბაღი. 18.15 — ახალი ამბები. 18.20 — ახალგაზრდობის ეკონომიური აღზრდა. 19.05 — „სკოლა: გარდაქმნის პრობლემები. 19.35 — მულტფილმი. 19.55 — დღეს მოიფიქრეთ. 20.15 — „ეზოსანში. ეკონომიკური უნიშვნელის პრობლემები. 21.45 — „ხალხური მელოდიები. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — „გარდაქმნის პროექტორი. 22.50 — „ეთერნია მუსიკა.

მეორე პროგრამა. 9.00 — ფილმ ვარკიზი. 9.15 და 10.35 — სასწავლო პროგრამა. სამეცნიერო-პოპულარული ფილმები. 9.35—ასტრონომია. 10.05 და 12.05 — გერმანული ენა. 11.05 — პროფტექნიკური სასწავლებლებისთვის. ფიზიკა. 11.35 და 12.35 — ბ. გიდარი. „სკოლა“. VI კლასი. 13.05 — მხატვრული ტელეფილმი „გამოძიება დაიწყეთ“. „ციცისწამება“. I სერია. 14.15 — დოკუმენტური ტელეფილმი „კომპოზიტორი ზაგირ ისმაგილოვი“. 14.45 — ტელეფილმი „არალეგალური საოლქო კომიტეტი მოქმედებს“. II სერია. 15.55 და 19.00 — ახალი ამბები. 19.15 — ჩაიკოვსკის სახელობის საერთაშორისო კონკურსის ლაურეატები. საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი ე. ვირსალაძე. 19.55 — რეკლამა. 20.00 — კინოგაზეთი. 21.00 — „ძალი ნებისა, პატარებო!“. 21.15 — ყველასა და თითოეულისათვის. სოციალური სფეროს გარდაქმნის პრობლემები. 21.45 — დოკუმენტური ტელეფილმი. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — გარდაქმნის პროექტორი. 22.50 — მხატვრული ტელეფილმი „გამოძიება დაიწყეთ“. „ციცისწამება“. II სერია. 24.00 — ახალი ამბები.

თბილისი

პირველი პროგრამა. 15.05 — „დღეს თბილისის კინოთეატრების ეკრანებზე“. 15.15 — საინფორმაციო გადაცემა (რუსულ ენაზე). 15.25 — მათემატიკის ტელეკურსი. 15.55 — დოკუმენტური ფილმი „მსახიობი“. 16.25 — მოსწავლეთათვის. საბჭოთა სახელმწიფოსა და სამართლის საფუძვლები. 16.55 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „გადალახვა“. 17.15 — შეეისწავლოთ გერმანული ენა. 17.45 — მულტიპლიკაციური ფილმები პროგრამა. 18.10 — რეკლამა. 18.20 — ქართული დოკუმენტური ფილმი „ძია ერმილე“. 18.30 — მოსწავლეთათვის. „წეაროსთვალი“. 19.05 — „სკოლა. გარდაქმნის პრობლემები“ (8.). 19.35 — „წარდგენილია საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემიაზე“ (გადაცემა მოშვება (რუსულ ენაზე). 15.25 — მათემატიკის ტელეკურსი. 15.55 — დოკუმენტური ფილმი „მსახიობი“. 16.25 — მოსწავლეთათვის. საბჭოთა სახელმწიფოსა და სამართლის საფუძვლები. 16.55 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „გადალახვა“. 17.15 — შეეისწავლოთ გერმანული ენა. 17.45 — მულტიპლიკაციური ფილმების პროგრამა. 18.10 — რეკლამა. 18.20 — ქართული დოკუმენტური ფილმი „ძია ერმილე“. 18.30 — მოსწავლეთათვის. „წეაროსთვალი“. 19.05 — „სკოლა. გარდაქმნის პრობლემები“ (8.). 19.35 — „წარდგენილია საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემიაზე“ (გადაცემა IV). 20.00 — მოამბე. 20.35 — მწერალი და ცხოვრება“. დიალოგი ს. ციშვილთან. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — „გარდაქმნის პროექტორი“ (8.). 22.50 — მხატვრული ფილმი „სახიჩარნი“.

მეორე პროგრამა. 17.35 — სატელევიზიო მხატვრული ფილმი „ძველი მეგობრები“. I სერია. 18.45 — მოსწავლეთათვის. მათემატიკა. 19.30 — სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი“ ბავშვების ცხოვრებიდან“. 20.00 — მოამბე. 20.35 — „საბჭოთა არმიის შექმნის 70 წლისთავისათვის“. სატელევიზიო მხატვრული ფილმი

КОМУНИСТ ИНДЕКС 68434 უე 05178 საქართველოს კპ ცკ-ის გამოცემულობის ზარიის წითელი დროშის ორდენოსანი სტამბა, ლენინის ქ. 14, იგივდება ოფსეტური წესით. საგაზეთო კორპუსი, ბოზარაულის ქ. 20.